

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybcskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 239. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Péntek, október 17.

Az új balkáni bonyodalom.

— okt. 16.

A hármasszövetség: Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország belgrádi képviselői diplomáciai lépést tesznek Belgrádban. Ez az aktus egy minden tekintetben barátságos és jóakaratu demarche formájában kerül a szerb kormány elé, de azért kétségtelen, hogy komoly háttere van és komoly következtetések járhatnak a nyomában.

A hármasszövetség hatalmai ugyanis felhívják Szerbiát, hogy vonja vissza csapatait azokról a megszállva tartott területekről, melyek a londoni konferencia megállapodásai értelmében a független és autonóm Albániához tartoznak. Tudvalevő, hogy Szerbia az albán felkelésnek saját területén való leküzdésére fegyveres erőt küldött, melyek hadakozásaik közben oly pontokat is megszállottak, melyek az autonóm Albánia alkatrészei. Amíg csak arról volt szó, hogy Szerbia a saját területén, a saját alattvalóival szemben csináljon rendet, ebben őt a monarchia semmivel sem zavarta. A szerb miniszterelnök meghatalmazottja, Spalaikovich, erre nézve teljesen világos és megnyugtató kijelentéseket tett Bécsben. Ezeknek a kijelentéseknek köszönhető, hogy Pasics miniszterelnök Bécsben oly kitűnő fogadtásban részesült és hogy a vele való tárgyalások során Berchtold gróf külügyminiszter erre a kérdésre többé vissza nem tért.

Azt lehetett hinni e tárgyalások nyomán, hogy végre megteremtetnek Szerbiával a jó szomszédi viszony feltételei és hogy Szerbia a balkánháboru befejezése után végleg szakít eddigi provokatív politikájával. Időközben azonban olyan je-

lenségek merültek fel, melyek ismét igen kétes szinben tüntetik fel Szerbia magatartását.

A szerb lapokban állandóan propagálták azt a törekvést, hogy Szerbiának a független Albániával szemben határkiigazításra van szüksége. Majd stratégiai okokat, majd egyéb ürügyeket emlegettek annak a törekvésnek a támogatására, hogy Szerbia albán területet szerezzen meg. Am nemcsak a szerb túlzó lapokban merültek fel ilyen törekvések. Párisi lapok Pasics-tól interjúkat közöltek és ezekben szintén világos nyomaik voltak ezeknek a törekvéseknek. Legújabbán pedig a szerb kormány télihivatalos lapja, a „Samouprava“ is ezeknek a törekvéseknek ad kifejezést.

Ezekkel a jelenségekkel szemben a monarchia nem maradhatott közömbös. Kifejezést kell adni annak a szilárd és megváltozhatatlan álláspontjának, hogy azokat a határokat, melyeket a londoni konferencia az autonóm Albánia számára kijelölt, érinteni nem engedi. Az érintett jellemzőkkel szemben a monarchia nem elégedhet meg avval a szerb kormányrendelettel, mely a szerb csapatoknak a további előnyomulást albán területen megtiltotta. Hisz ez a rendelet maga beismeri, hogy szerb csapatok albán területet megszállva tartanak. A szerb sajtó magatartása, a Samouprava cikke, a párisi Pasics-intervjú pedig arra engednek következtetni, hogy itt Szerbia részéről nem ideiglenes, átmeneti intézkedésről van csak szó.

Ezért határozta el magát arra a lépésre, melyhez a hármasszövetség másik két hatalma is csatlakozott. A monarchia és szövetségesei immár nem elégszenek meg avval, hogy a szerb csapatok nem nyomulnak tovább albán területen, hanem

megkövetelik, hogy Szerbia vonja vissza csapatait a már megszállott területekről is.

Ez a lépés, bár formája kifogástalanul barátságos és jóakaratu, de mégis olyan figyelmeztetés, melynek energikus tartalma van. Ennek a figyelmeztetésnek megfogadását és haladéktalan teljesítését feltétlenül elvárják a szövetséges hatalmak.

A hármasszövetség hatalmai és első sorban a monarchia nem tűrhet tovább semmi kétértelműséget Albánia helyzetét és Szerbiához való viszonyát illetőleg. A nemzetközi megállapodások feltétlen respektálását követeli Szerbiától. Tisztán Szerbián mulik tehát, hogy e barátságos és jóakaratu lépésnek lesz-e folytatása és milyen? Reméljük és kívánjuk, hogy nem.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybcskerek meteorológiai állomás időjárás jelentése.

Október 17.

Barométer emelkedik 763.9. Délután 1.38 órákor: Hőmérő 14.6 C°. Hőmérséklet: maximum 16-ikán 14.3 C°, min. ma reggel 1.9 C°. Csapadék —. Felhőzet Cu1. Szélirány és erősség SE1. Jólát a következő 24 órára: Változékony, —hűvös, elvettve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perctől; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bárányfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

A cselédség.

Auguste Borneuil az ifjabbik Bassuel elhunytá után cégtársnak lépett be a Bassuel és társa illatszergyárába, mint annak legrégibb hivatalnok. Borneuilné rögtön felmondott erre cselédjének és egy nagystilű háztartás felállítását vette tervbe.

Most, hogy pénzük és állásuk is volt, egy férjcseléd szükségessé vált. Hiába, egész más egy férfinak parancsolgatni, neki intézkedni. A háztartás kérdését úgy óhajtotta megoldani, hogy vesz egy házaspárt, a férfi lesz a nagyon kívánt inas és házmester egy személyben, míg az asszony szakácsné, komorna. Az újsághirdetésekre nem jelentkeztek megfelelő egyének, sőt az elhelyezési irodák sem hozták a kívánt anyagot. Végre nagynehezen bukkant a felszínre az Evrecoque-pár. Minden tekintetben kiválóan megfelelő. A férfi jóképű, jó megjelenésű alak volt. Szinte látta máris Borneuilné a harminc vendéges asztal körül sűrűni-forogni. A menyecske pedig a szó szoros értelmében szinte egy dáma benyomását keltette. Tizenöt év alatt csak két helyen szolgált, hét évig Deutclair grófnénál, utóbb pedig annál a híres Xaintes hercegnőnél, kinek fényes fogadásairól, vendéglátó házáról hasábotok szoktak írni a lapok.

Ezen elődök nagyon meghatották Borneuilné. A vagyonnal társadalmi hiuságunk is folyton nő. Bassuel özvegyén kívül bár, akivel a kondoleáló látogatások után is fentartották az ismeretséget, egy ismerőse sem volt, akire valami büszke

lehetett volna. Feltette magában, hogy társaságra tesz szert, nagyvilági nő lesz. Nagy érdeklődéssel olvagatta naponta az újságok társaságbeli hasábjait és már előre látta magamagát közöttük.

Aztán felkerekedett és személyesen ment el érdeklődni utánuk.

A férj eleinte mormogott, de utóbb belenyugodott, hiába, neki is imponált, hogy a felesége ilyen nagyuri emberekkel beszélhet.

Este férje már várta és nagy érdeklődéssel hallgatta a napi élményeket. A Rue Varennes vidékének emlegetése, a szigoruan kipécézett mágnásnegyed felkeresése már magában véve boldoggá tette őket. A hercegnő még fogadta is Borneuilné, ámde a grófnő helyett egy házvezetőnő-féle jelent csak meg és ő adta le a kért felvilágosításokat.

— Hát a herceget láttad-e? Milyen?

— kérdezte férj uram.

— Isteni szép férfi. Magas, elegáns. Azt elhallgatta, hogy csupán csak életnagyságu fényképét látta a hercegnék és a cselédek dicsőítésére tért át.

Borneuil jókedvéen pipázgatott a kályha melletti sarokban, aztán odabökte:

— Hát vedd fel őket!

Másnap beállított az Evrecoque-pár. Jean és Germaine.

Reggel Jean negyedórai magánkihallgatást kért Borneuilnétól, megkérte, adjanak segítségére egy cipőtisztító szaladófiut és felesége mellé egy mosogatónőt. Borneuilné beleegyezett. Aztán kikérdezte, mi mindeure van szüksége s szabad kezét

engedett neki a szükséges bevásárlásokat illetőleg.

Ugy akarom, mint Xaintes hercegnőnél. Megengedhetem magamnak.

Jean utnak indult, amíg Germaine, a szakácsné teljesen átforgatta a konyhát és megkérdezte Borneuilné orvosának a címét, kiséreumás, kezeltené magát. Mindig kezelte a hercegnő orvosa is.

Délben Jean visszajött, holmi kencét, festékeket vett és egy háromszáz frankos számlát nyújtott be.

Borneuil benn ette déli reggelijét az irodájában, így felesége egymaga ült az asztalnál. Nagy boldogan ment az ebédlőbe. Óriási meglepetés várta, virággal díszített abrosz, pompás bordeauxi bor a rendes könnyű karcos mellett, válogatott pompás apró sütemények, mint egy nagyon előkelő szálló asztalán.

— Nagyságos asszony, kérem a csipkés asztalneműk átadását és a nehéz borok pincekulcsát is. Odalenn csak egész könnyűeket találtam.

— Rendben van — felelte Borneuilné.

Valljuk be az igazat, csipkés asztalneműje egyáltalán nem volt és nehéz borokat csak különös alkalmakra vett, de délutánra feljegyezte a beszerzendőket.

A reggeli mesés volt; Germaine elsőrangú szakácsné. Igaz, Borneuilnének a reggeli költségei egy kicsit a lelkét nyomták, de megnyugodott abban a gondolatban, hisz ugyanis csak az a miénk, amit megesszünk.

— Micsoda ebédeket fog Germaine majd a télen főzni? — gondolta.

— **Változások a csanádi klérusban.** Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök Simonich Miksa resiczabányai segédlelkészt Szabadfalura, a nyugalomba vonuló Ochsenfeld Vendel helyére plébánossá kinevezte. Konecsny János aldozart Resiczabányára, Berkes József kevevári segédlelkészt Fehértemplomra, László János lovrini segédlelkészt Kevévára, Nischbach József oraviczi segédlelkészt Óthalomra és Schrotz István óthalmi segédlelkészt Oraviczabányára helyezte át.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a nagycesanádi önkéntes tűzoltóegylet alapszabályait jóváhagyta.

— **Elhunyt jegyző.** Ismét gyásza van Torontálvármegye jegyzői karának. Egyik kiváló munkás tagja, Nikolajevits István, Módos község főjegyzője tegnap délután Módoson 56 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Elhunyt széles körben mély részvétet kelt s Módos község egyik oszlopát veszítette el benne. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Nikolajevits Istvánné szül. Salamon Anna egy a maga, mint gyermekei, unokája és az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett férj, a legjobb apa, após és nagyapa, Nikolajevits István községi főjegyzőnek 1913. évi október hó 16-án délután 3/4 2 órakor Módoson, életének 56-ik évében hosszú és kínos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei Módoson 1913. évi október hó 18-án, szombaton délután 2 órakor fognak a gör. kel. szerb vallású egyház szertartásai szerint az örök nyugalomnak átadni. Kelt Módoson, 1913. évi október hó 16-án. Özv. Pavlovity Sándorné szül. Nikolajevits Zsófia, Nikolajevits Jelena, özv. Demetrovits Dusánné szül. Nikolajevits Terezia, Nikolajevits Milivoj, Nikolajevits Szilárd, Pavlovits Jánosné szül. Nikolajevits Erzsébet testvérei. Nikolajevits Milivoj, Nikolajevits István, Nikolajevits Annica férj. Grob Ernőné gyermekei. Grob Ernő veje. Grob Nusi unokája. Salamon Károly após. Nikolajevits Szilárdné, Nikolajevits Milivojné szül. Gyorgyevits Zsófia sógornői. Pavlovits János, Salamon Károly, Salamon Gusztáv sógorai.

— **Halálozás.** A csanádi egyházmegye katolikus papságának is gyásza van. Neurohr Károly torontálszécsányi esperes-plébános tegnap este 64 éves korában Nagybeeskereken, az itteni József-kórházban meghalt. A boldogul-

Jeant nem győzte eléggé nézegetni. Az a tudat, hogy egy héttel ezelőtt egy valóságos hercegnőt szolgált ki, szinte megrészegítette.

Borneuil jókorra jött haza. Rögtön a cselédség felől kérdezősködött, felesége megnyugtatta:

— Mesésen ment!

— Annál jobb.

Aztán valami semmiért becsengette Jeant, éppen hogy csak lássa.

Szobájába lépve, az ágyára kikészített frakk láttára majd elájult. Aztán eszébe jutott, hogy Xaintes hercegnénél épp ugy lehetett. Minden este frakk!...

— Ha megengedi, segíték uram.

Borneuil nem mert válaszolni. Lakkcipőjét begombolták, mellényét feszesre húzták.

Az ebédlőben feleségét egy gyönyörűen terített asztal mellett találta, ugyan csak teljes diszben. A háttérben Jean rendezkedett.

Egymást kissé zavartan vizsgálták eleinte, de utóbb a minden áron természetesnek látszani akaró emberek fura komolykodásával játszották szerepüket.

Ámde Borneuil végül nem bírta már a dolgot. Miután évente legfeljebb négy-szer öltözött nagy gálába, akkor is, ha színházba ment, odaszólt érdemekben megszüült élete párjának:

— Megyünk a Comédiebe?

Felesége boldogan sóhajtvá felelte:

— Hogyne!

Don Sylvaire.

tat tegnap szélhűtés érte s behozták gyógykezelésre a nagybeeskereki kórházba. Állapota azonban olyan súlyos volt, hogy már nem lehetett rajta segíteni s este tére meghalt. Az elhunyt pap általános tiszteletnek örvendett s halála széles körben mély részvétet kelt. Holttestét ma Torontálszécsányra szállítják s ott holnap örök nyugalomra helyezik.

— **Tanitógyűlés.** Mint Törökkanizsáról írják, a Délmagyarországi tanítóegylet törökkanizsai fiókköre a napokban tartotta őszi közgyűlését Csókán. A gyűlés alkalmából reggel 8 órakor a rk. templomban gyászistentisztelet volt az elhunyt Minda Pál óbébi áll. tanító lelki üdvéért, melyet Farkas Szilárd plébános szolgált. Misa után a templomi műkincseket tekintették meg a jelenvoltak. A Péter és Pál apostolokat ábrázoló páratlan terracottát (égetett agyag); az ezreket érő szebbnél-szebb híres festményeket; a Marczibányi siremlékén látható, feltámadást ábrázoló gyönyörű domborművet stb. Kilenc órára az érdekeltek az áll. iskolában gyűltek össze, ahol a gyűlést tartották. A gyűlést, amelyen megjelent Grézlo János kir. tanfelügyelő is, Ocskay Miklós elnök nyitotta meg szép beszéddel. Basch Nándor csókai tanító dícséretreméltó tanítása után Árpásy János adai tanító mutatta be 36 évi tanítói tapasztalatának eredményét: az általa konstruált mozogható Abécét. A szerző által bemutatott gyakorlati előadás után Grézlo tanfelügyelő gratulált először Árpásynak az elért szép sikerért, a jelenlevő tanítók pedig elhatározták, hogy iskolájuk részére, mint az olvasás tanításánál nagyon fontos taneszközt, beszerzik. Ezután Balthazár Mátyás térvári áll. tanító tartott szabadelőadást az alkotás pszichológiájáról, amelyre határozatlanul kimondták, hogy az előadást a hivatalos lapban egész terjedelmében közlik. Raffay Kálmán csókai igazgató a szolgálati pragmatikáról és a nyugdíj-revizioról értekezett, majd az orsz. szövetség által erre vonatkozó határozati javaslatok olvastattak fel, melyeket a közgyűlés elfogadott s üdvözölte az ország szövetségét önzetlen, nemes munkásságáért. A belügyek letárgyalása után elnök a gyűlést bezarta. Délben a nagyvendéglőben 120 terítékes közeled volt, melyen számos felkészítő hangzott el.

— **Tél felé . . .** Még október derekán vagyunk és a hőmérő higánya már veszedelmesen közel jár a fagyás pontjához és minden szegény ember nagy bubánatára a lakásokban már ma tüzre vetették az első hasáb fát. Az első hasáb fa: — ez a poézis a télelőnek, de fekete szomorúsága az életnek. Csöndes álmok rebbennek meg ott, ahol a kandalló enyhe melege szétárad a szobában s a ránkboruló alkony homályába a lobogó tűz vet ug-rándozó, nyugtalan világot. De fekete szomorúság árad szerte ott, ahol a tél hidege először borzongatja meg az embereket, ahol hidegen maradnak a falak s éles fájdalommal vág a husba, testbe és lélekbe a nyomorúság, a tél rideg, gyilkos nyomorúsága. És haj, sokkal kevesebb a poézis ma már a téli világban, mert a kandalló enyhe tüzét megfagyasztja milliók gyöttrődése, amely fölsir mindenfelé, mikor megyünk a tél felé . . .

— **Gépezetek vizsgálja.** A gőzgépezet- és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden október hó 19-ik napján d. e. 9 órakor a szegedi felső ipariskolában fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Boldogasszony-sugárut 18.) beküldendők.

— **A kolera.** Bánlakon tegnap egy Tirja Sándor nevű gerlistyei lakos keresztülutazóban koleragyanus tünetek között hirtelen megbetegedett s rövidesen meg is halt. Tirja valószínűleg krassószörénymegyei fertőzött vidékről hozta magával a kolerát. A hatóság a szükséges óvintézkedéseket nyomban megtette.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete” nagybeeskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után első vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Színház, művészet.

Heti műsor:

Október 17, péntek: Villámhárító (ujdonság).

Október 18, szombat: A hónapos szoba (ujdonság).

Október 19, vasárnap d. u. Gyurkovics lányok. Este: Éjjel az erdőn.

(*) **A kis gróf.** Rényi és Martos kedves operettje tegnap este is elég szépszámú közönséget gyűjtött a színházba s az előadás meg is érdemelte az érdeklődést, mert Balláék gondosan adták a darabot. A főbb szerepeket Árkossy Ferenc, Szécsi Ferenc, Szécsi Emma, Komáromi Gizi, Tábori Imre, Tomborné és Kovács Imre játszották s valamenyien a legjobbat nyújtották. A darab bájos melódiait a zenekar kitünően érvényesítette.

TÁVIRATOK.

A politikai helyzet.

Az új magyar kölcson sikere. — A szocialisták és az ellenzék. — A margitszigeti játékbank ügye.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kavargó magyar politikai életben, amelyben az ellenzék mindenáron való botránycsinálásokkal akar boldogulni, valóságos oázis az a fényes siker, amelyet az új magyar kölcson elért. Ez a siker bizonyosága annak, hogy a külföld milyen bizalommal viseltetik a jelenlegi kormányzat iránt, amelyet hiába rá-galmaz meg a szerencsétlen ellenzék. A margitszigeti játékbank ügyét még egyre kavargatják ugyan az ellenzéki politikusok, de már most is nyilvánvaló, hogy nem sikerül nekik politikai tőkét kovácsolni belőle a Tisza-kormány ellen.

Az új magyar kölcson sikere.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlini hiteles hírek szerint a magyar kölcson jegyzésének olyan sikere volt, hogy nyomban a jegyzés megnyitása után tulajdonság következében az aláírásokat le kellett zárni. Ezen tény ékesszóló cáfolata a rosszindulatu ellenzéki ráfogásnak, hogy pénzügyeinkről külföldön kedvezőtlen véleményt táplálnak.

A szocialisták és az ellenzék.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben feltűnést kelt a Népszava mai cikke, amelyben nem nagy lelkesedéssel fogadja, hogy az ellenzék bemenni készül a parlamentbe. Az ellen pedig a legnagyobb mértékben tiltakozik a szocialista újság, hogy az ellenzék a parlamentben vitában részt vegyen. A Házba készülő ellenzéknek a szocialista fegyvertársak részéről a Népszavában igen érthetően kifejezett különvéleménye nem lehet kellemes.

A margitszigeti játékbank ügye.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ellenzéki sajtó egyrésze tegnap kísérletet tett arra, hogy Sándor János belügyminiszternek a margitszigeti ügyre vonatkozó magatartását és jóhiszeműségét meggyanusítsa. Megszólaltatták a játékbank-érdekeltségnek egyik tagját, Zimonyi Schwarz Mihályt, akinek egy nyilatkozata sértő élel birt a belügyminiszter ellen. A nevezett a mai reggeli lapokban lojálisan siet kijelenteni, hogy a lapok közlései nem fedik az általa mondottakat és közléseik szerinte jóhiszemű tévedésen alapulhatnak, mert ő a nyilatkozatában megnevezettek közül — Lukács László volt miniszterelnökről és Sándor János belügyminiszterről volt szó — egyiknek sem akarta egyéni becsületét érinteni.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A munkapárt klubja tegnap este igen népes volt és élénk eszmecsere folyt a margitszigeti ügy körül. A klubban jelenlevő Tisza István gróf miniszterelnök kijelentette, hogy csak 1 millió 400 ezer koronát hajlandó a párt visszaadni, többet nem. Ugyis a nyilvánosság előtt van már az ügy, vigyék tehát az érdekeltek a bíróság elé, ha így jobbnak látják.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf, a munkapárt elnöke levelet intézett a Forgalmi bankhoz, amelyben felszólítja, hogy nevezze meg azokat a munkapárti képviselőket, akikről azt állítják, hogy a játékbank ügyében provizórt kaptak. A bank ma Khuen-Héderváry gróf felhívására válaszul kijelenti, hogy nem hajlandó az illetőket megnevezni, mert az ügyben való közbenjárásokról nem tekinthetnek arra, hogy az illetők milyen pártállásúak.

Sándor János belügyminiszter is nyilatkozik az ügyben s kijelenti, hogy belügyminiszterségének legelső napjaiban megmondotta már, hogy nem ad engedelmet játékbankra s tanukkal igazolhatja, hogy ezt az álláspontját az érdekeltekkel is azonnal közölte.

Az új balkáni bonyodalom.

Szerbia még nem enged. — Török—görög megegyezés. — Az albán fejedelem proklamálása.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az új balkáni bonyodalom, melyet a szerbek idéztek elő Albániába való benyomulásukkal, még mindig fenyegeti a nyugalmat. A szerb kormánykörök ugyanis makaesul ragaszkodnak ahhoz, hogy az ideiglenesen megszállt albán területekről egyelőre nem vonják vissza a csapatokat s így csakugyan szükség lesz az energikus föllépésre ellenük. Egy kis enyhülés is van azonban a balkáni zavarokban s ez az, hogy a görögök és a törökök megegyeztek egymással s így itt új háborútól nem kell tartani.

Mai jelentéseink a következők:

Szerbia még nem enged.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A szerb kormány szilárdan el van tökévelve, hogy a szerb csapatokat az ideiglenesen megszállt albán területekről addig nem vonja vissza, amíg a határ mentén teljesen helyre nem állott a rend s míg az albán határt pontosan meg nem állapítják.

Az albán—szerb határ mentén külön-

ben még mindig folynak a csatározások s különösen a montenegrói határon állandóan véres összeütközések vannak.

Egy másik belgrádi jelentés arról ad hírt, hogy a szerb kormány javaslatot terjeszt a skupstina elé, amelyben föltalmazást kér, hogy Ujszerbia területén elrendelhesse a sorozást.

Török—görög megegyezés.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Athénből sürgönyzik: A török—görög béke delegátusok tegnap fölülvizsgálták a szerződés-tervezetet s annak pontozataira nézve teljes megegyezésre jutottak.

Az albán fejedelem proklamálása.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, Wied hercegnek albán fejedelemmé való proklamálása befejezett dolog s a proklamálás legközelebb meg is történik.

KONSTANTINÁPOLYI NAGYKÖVETÜNK BÉCSBEN.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Pallavicini örgróf konstantinápolyi nagykövetségünk odaérkezett. A nagykövet a napokban kihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy megköszönje kitüntetését s egyúttal jelentést tesz a szultánnal történt tárgyalásról.

FELROBBANT ZEPPELIN-LÉGHAJÓ

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik: Borzalmas léghajó katasztrófa történt ma délelőtt a johannesthali repülőtelep közelében. Ma délelőtt 10 órakor ugyanis fölszállt a johannesthali repülőtelepről a „Zeppelin I. II.“ jelzésű tengerészeti léghajó. A léghajó most készült el s ma lett volna a hivatalos átvétele.

A léghajó szép nyugodtan indult el a johannesthali hangárból s mintegy 300 méter magasra emelkedett. Alig volt azonban ötszáz méternyire a johannesthali teleptől, amikor negyed tizenegy órakor borzalmas dördülés hallatszott a levegőben. A léghajó egyszerre csak fölrobbant, majd lángra gyúlt s vad zuhanással esett a földre. A repülőtelepen levőkben meghült a vér a rémülettől s mindenki eszeveszetten rohant a katasztrófa színterére. Csakhamar kiderült a rettenetes való, hogy a léghajó összes utasai borzalmas halállal elpusztultak. A léghajón a tengerészeti hatóság átvételi tagjai, a vállalat tagjai, több tengerésztiszt és a léghajó gépszemélyzete volt. A távirat az elpusztult embereket személyenkint még nem tudja megnevezni. Berlinben nagy a kétségbeesés.

JUSTH GYULA SAJTÓPÖRE.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Justh Gyulának Pályi Ede a Budapesti Napló szerkesztője ellen indított sajtópörében tegnap este hozott ítéletet a bíróság és Pályi Edét rágalmozás miatt két hónapi fogházra s 600 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott szerkesztő az ítélet ellen semmisségi panaszt nyújtott be.

AZ ÉRTÉKTŐZSDÉRŐL.

Budapest, okt. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 815, Osztrák Hitel 620.50, Koronajáradék 80.20, Osztrák-Magyar Államvasut 689, Jelzáloghitelbank 417, Leszámitoló Bank 507,

Hazai Bank 277, Magyar Bank 541, Kereskedelmi Bank 3700, Rimamurányi 677, Salgótarjáni 744, Általános Kőszénbánya —, Közúti Vasut 638, Villamos Vasut 357, Adria =.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	10.55
Buza (1914 áprilisra)	11.29
Rozs (1914 áprilisra)	7.95
Zab (1914 áprilisra)	7.26
Tengeri (1914 májusra)	6.35

Torontálvármegye alispánja.

30104—913. szám. 810—3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye fővárosi hivatalánál lemondás folytán egy központi irodasegédtségi állás üresedett meg. Ezen állásra pályázatot hirdeték és felhívom pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a vármegye főispánjához címezve, nálam folyó évi november hó 25-ig nyújtsák be. A később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az igazolványos altisztekre az 1873. évi II. t.-cikkben foglaltak a mérvadók.

Nagybecskerek, 1913. évi október hó 11.

Jankó s. k., alispán.

Antalfalvai járás főszolgabírájától.
5863—913. kig. szám. 818—2.2

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett nagyajosfalvai irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdeték és felhívom pályázókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi október hó 25-ig annál inkább nyújtsák be, mert később beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogok.

Az állással 720 korona fizetés, 50 korona utiátalány és az idegenek és illetékek behajtása után járó illetékek vannak egybekötve.

Antalfalva, 1913. évi október hó 14-én.

Zsiross, főszolgabíró.

Torontálvármegye alispánjától.
29936—913. szám. 809—3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye Pancsova járásában a járási orvosi állás elhalálozás folytán megüresedett. Ezen állásra ezennel pályázatot hirdeték és felhívom pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi november hó 20-ig hozzám nyújtsák be.

A járási orvos javadalmazása áll évi 2000 korona kezdő fizetés, évi 630 korona lakbér és 600 korona utiátalányból.

Nagybecskerek, 1913. évi október hó 13-án.

Jankó s. k., alispán.

Torontálsziget község előljáráóságától.
754—913. szám. 823—2.1

Pályázat.

Keresek az adóügyekben teljesen jártas egyönt, mint kíségitő munkaeerőt havi 120 kor. fizetés mellett 3 óra.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Torontálsziget, 1913. évi október hó 16-án.

Budur, jegyző.

Torontáli iparművész

jutányosan készít művészi diszoklevelet, ilusztrációt, könyvdiszket, plakátokat, levélfejeket, címkéket, reklám-cédulákat és bármilyen iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál“ kiadóhivatalába intézendők. 425—x.52

Rámpás

dr. Brájjer Lajos szülőjéből,

fehér literje **76** fillér,
vörös „ **72** „

Kapható: Zápolya-utca 1. sz.
:: alatt a házmesternéi. ::

820-x.2

Pályázati hirdetmény.

A nagybecskereki községi iparostanonciskolánál megüresedett egy közismereti tárgyakra oktató tanítói állás.

Ez állással évi 480-korona fizetés jár, mely egyenlő havi részletekben vehető fel.

A megválasztott tanító köteles állását azonnal elfoglalni s a közismereti tárgyakat heti 6 órában tanítani.

Felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. é. október hó 23. napjának deli 12 órájáig** aláírva nyújtsák be.

Később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagybecskerek, 1913. évi október hó 16.

Franz L. József s. k.,

a nagybecskereki tanonciskolák felügyelő-bizottságának elnöke.

817-3.2

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

8376-1913. tkvi sz.

821-1.1

Árverési hirdetmény kivonat.

Sajóviz Soma végrehajtatnak Miskovits István és neje Milica végrehajtást szendők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 190 korona 62 fillér tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, Felsőttebe községben fekvő s a felsőttebei 373. sz. tkvben A I. 11. sor, 5816/4867. hrszám alatt felvett 980 □-öi pótkertre 1105 kor. 50 fillér, a felsőttebei 374. sz. tkvben A. I. 2. sor, 5817/4867. hrszám alatt felvett 286 □-öi pótkertre 467 korona 50 fillér és a felsőttebei 1346. sz. tkvben A I. 1. sor, 5818/4667. hrszám alatt felvett pótkertre 343 korona 20 fillér kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést **1913. évi november hó 20-ik (huszadik) napján délelőtt 11 órakor** Felsőttebe községében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t.-e. 42. §-ában meghatározott arfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldötttel letenni, vagy a bánatpénznek előleges birói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni s az árverési feltételeket aláírni. (1881: LX t.-e. 147., 150., 170. §§. 1908: XL. t.-e. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet igényelni sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléká szerinti megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegszíteni. (1908: XL. t.-e. 25. §.)

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1913. évi szeptember hó 17. napján.

Folkusházy s. k.

kir. törvényszéki jegyző.

Schwarcz Lipót

— zsbárus (Tandler) —

Nagybecskerek, Ötvös-utca
Linyacski-féle házban, a nagyhid mellett.

Vesz használt férfi- és gyermekruhát, cipőt, kalapot és fehérneműt, továbbá tisztí egyenruhát, u. m.: köpeny, zubbony, nadrág és sapkát, használt butort és ágyneműt megfelelő árért —

Egy levelező-lapra azonnal megjelen

822-3.1

Perlasz község előljárásgától.
1193-913. szám. 824-3.1

Vásár-hirdetmény.

A perlaszi legközelebbi országos vásár folyó évi november hó 8-an és 9-en fog megtartatni. Állatok csak szabályszerű marhalevéllel bocsájtatnak a vásártérre. A kocsis elé fogott lovak is ellátandók marhalevéllel.

Mindennemű állatok felhajtása szabad; állatok felhajtása a vásártérre csak folyó évi november hó 8-án reggel 5 órakor engedtetik meg, előbb a vásártérre menni ültetés terhe alatt tilos.

A községi előljárásgág.

Óriási pénzkereset

hölgyeknek, uraknak.

Felvilágosítást válaszbélyegért küld:
Eleven Ujság, Kondoros.

826-1.1

Szeged—Nagykikinda— nagybecskereki egyesült h. é. vasut. — Érvényes 1913. október hó 1-től.

Oda.						Szeged—Karlova—Nagybecskerek.										Vissza.					
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	194.										Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.
4708	4710	4712	4702	4714	4716	4707	4701	4709	4711	4703	4715	4717	4707	4701	4709	4711	4703	4715	4717		
I-III	I-III	II-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	II-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	II-III	I-III	I-III	I-III		
110 ¹⁵	—	—	825	825	840	240	ind.	Budapest nyugoti pályaudvar (191)	érk.	405	125	745	745	685	1100	—	—	—	715		
945	—	429	748	748	925	138	ind.	Temesvár-Józsefváros (191)	érk.	1288	208	606	606	606	606	—	—	—	517		
1222	—	820	1108	1108	—	445	érk.	Szeged Rókus (193)	érk.	802	1080	280	280	344	—	—	—	242			
155	451	940	1146	1201	229	615	ind.	Szeged × (191, 193)	érk.	715	941	1145	118	255	555	1234	—	—	—		
*200	457	*964	—	*1206	*234	*620	ind.	Ujszeged	ind.	*709	—	*1140	*113	—	*550	*1229	—	—	—		
208	505	1001	1156	1213	242	628	érk.	{ Szőregh (191)	ind.	700	929	1131	105	243	541	1220	—	—	—		
209	506	1002	1157	1214	243	629	ind.	Öszentiván-Ujszentiván	érk.	659	928	1130	104	241	540	1219	—	—	—		
216	514	*1008	—	*1221	251	636	↑	Vedresháza 3. sz. órház	↑	652	—	1123	*1258	—	533	1212	—	—	—		
*222	*520	*1013	—	*1227	*257	*642	↑	Gyála	↑	*645	—	*1116	*1253	—	*526	*1206	—	—	—		
229	528	*1019	—	1234	305	649	↑	Ókeresztur	↑	638	—	1109	*1247	—	519	1158	—	—	—		
235	535	1025	—	1242	313	656	↑	Kupuszina	↑	631	—	1102	1241	—	512	1151	—	—	—		
—	*545	*1034	—	1253	*323	*706	↑	Törökkanizsa	↑	*620	—	*1051	*1206	—	501	—	—	—	—		
303	604	1049	1240	12	343	724	↑	Szanád	↑	611	855	1042	1157	208	451	1131	—	—	—		
316	617	*1101	—	136	358	737	↑	Csóka	↑	611	—	1021	*1136	—	428	1106	—	—	—		
325	627	1109	1259	145	420	747	↑	Tizsaszentmiklós	↑	550	—	1012	1127	—	418	1054	—	—	—		
339	640	érk.	—	158	433	800	↑	Padé	↑	541	832	1012	1127	144	404	1030	—	—	—		
*346	*647	—	—	*205	*440	807	↑	*17. sz. órház	↑	528	—	959	—	—	355	*1031	—	—	—		
355	656	—	159	214	449	816	↑	Esztermajor	↑	*519	—	*950	—	—	347	1023	—	—	—		
*409	711	—	—	229	504	*830	↑	Bocsár	↑	511	*812	942	—	120	347	1023	—	—	—		
420	722	—	—	240	515	841	↑	érek.	Karlova × (201)	ind.	445	745	903	—	310	940	—	—	—		
430	732	—	145	250	525	851	↑	érek.	Nagykikinda (201)	ind.	435	—	—	—	310	940	—	—	—		
545	833	—	404	404	—	1013	↑	ind.	Nagykikinda (201)	érk.	346	636	—	—	22	720	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	Szv 4706	↑	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
346	636	—	140	225	225	720	↑	ind.	Karlova × (201)	érk.	—	833	—	—	44	1013	—	—	—		
449	742	800	150	305	535	—	↑	ind.	Beodra	érk.	—	741	856	1142	1247	256	909	—	—		
459	751	—	—	314	544	—	↑	ind.	Vincezer	érk.	—	—	848	1134	248	900	—	—	—		
*508	*800	—	—	*323	*553	—	↑	ind.	Törökbecse-Araacs	érk.	—	—	*839	1125	239	849	—	—	—		
539	824	833	223	350	617	—	↑	ind.	Kumán	érk.	—	713	820	1105	219	829	—	—	—		
557	841	—	—	407	634	—	↑	ind.	Melencze (Ruszandafüred)	érk.	—	—	754	1044	157	802	—	—	—		
612	855	857	247	431	638	—	↑	ind.	Alsóelemér	érk.	—	646	741	1031	1152	144	749	—	—		
634	910	*909	259	436	703	—	↑	érek.	Nagybecskerek × (210, 217)	ind.	—	*633	725	1015	*1139	128	733	—	—		
649	924	921	311	450	717	—	↑	érek.	Pancsova (210)	ind.	—	621	710	1000	1127	113	718	—	—		
1207	—	—	903	903	—	—	↑	—	—	—	—	—	—	510	510	—	326	—	—		

Oda.						Nagykikinda—Karlova.										Vissza.				
Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	201.										Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.
4812	4802	4804	4806	4808	4808	4801	4803	4805	4807	4811	4801	4803	4805	4807	4811	4801	4803	4805	4807	4811
I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III
805	1015	—	—	825	240	ind.	Budapest nyugoti p. u. (191)	érk.	125	405	125	745	685	1100	—	—	—	—	715	
—	—	433	925	1211	424	ind.	Temesvár-Józsefváros (191)	érk.	788	—	1238	—	—	—	—	—	—	—	—	
346	636	1140	225	720	—	ind.	Nagykikinda × (179, 191, 197)	érk.	545	833	140	404	1013	—	—	—	—	—	—	
*409	*658	*1200	*245	*740	—	ind.	Váalom	ind.	*525	*813	*120	*344	*950	—	—	—	—	—	—	
425	713	1214	259	755	—	érk.	Karlova × (194)	ind.	510	758	105	329	935	—	—	—	—	—	—	
715	941	255	555	1284	—	érk.	Szeged (194)	ind.	155	451	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
649	924	311	430	921	—	érk.	Nagybecskerek (194)	ind.	—	621	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1207	—	903	430	921	—	érk.	Pancsova (194, 210)	ind.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.